

WIKTYMOLOGIA

Autorka: EWA BIEŃKOWSKA

Wykaz skrótów

Od autorki

Wprowadzenie. Wokół koncepcji wiktymologii

Część pierwsza. GENEZA I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA WIKTYMIZACJI KRYMINALNEJ

Rozdział 1. Badania wiktyimizacyjne - istota i znaczenie

Rozdział 2. Koncepcje wiktyimizacji kryminalnej

2.1. Koncepcja ofiary przyspieszającej przestępstwo i inne mające za podstawę jej charakterystyki osobiste i zachowania

2.2. Koncepcje stylu życia i rutynowej aktywności oraz inne bazujące na czynnikach sytuacyjnych

Część druga. SKUTKI PRZESTĘPSTWA DLA OFIARY I ICH PRZEWYCIĘŻANIE

Rozdział 3. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom wiktyimizacji kryminalnej zamiast obwiniania ofiary

Rozdział 4. Rodzaje i charakterystyka negatywnych skutków przestępstw

4.1. Wiktyimizacja pierwotna

4.2. Dalsza wiktyimizacja

4.2.1. Wiktyimizacja wtórna

4.2.2. Wiktyimizacja ponowna i wielokrotna

Rozdział 5. Pokonywanie skutków wiktyimizacji kryminalnej - wzorce zachowań

Rozdział 6. Ruch na rzecz ofiar przestępstw

Część trzecia. MIĘDZYNARODOWE POWSZECHNE STANDARDY PRAW OFIAR

Rozdział 7. Standardy Narodów Zjednoczonych

7.1. Deklaracja o podstawowych zasadach sprawiedliwości dla ofiar przestępstw i nadużyć władzy

7.2. Projekt konwencji o sprawiedliwości i wsparciu dla ofiar przestępstw i nadużyć władzy

7.3. Podstawowe zasady dotyczące stosowania programów sprawiedliwości naprawczej w sprawach karnych

Rozdział 8. Standardy Rady Europy

8.1. Konwencja o kompensacji dla ofiar przestępstw popełnionych z użyciem przemocy

8.2. Wybrane rekomendacje Komitetu Ministrów

- 8.2.1. Rekomendacja nr R (83)7 w sprawie udziału społeczeństwa w polityce karnej
- 8.2.2. Rekomendacja nr R (85)11 w sprawie pozycji ofiary w prawie i procesie karnym
- 8.2.3. Rekomendacja nr R (97)13 odnosząca się do zastraszania świadków i praw do obrony
- 8.2.4. Rekomendacja nr R (98)1 w sprawie mediacji rodzinnej
- 8.2.5. Rekomendacja nr R (99)19 dotycząca mediacji w sprawach karnych
- 8.2.6. Rekomendacja Rec (2005)9 o ochronie świadków i osób współpracujących z wymiarem sprawiedliwości
- 8.2.7. Rekomendacja Rec (2006)8 w sprawie pomocy dla ofiar przestępstw

Rozdział 9. Standardy Unii Europejskiej

- 9.1. Dyrektywa 2012/29/UE ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw
 - 9.1.1. Geneza
 - 9.1.2. Ogólna charakterystyka
 - 9.1.3. Informowanie
 - 9.1.4. Wsparcie ogólne i specjalistyczne
 - 9.1.5. Zawiadomienie o przestępstwie
 - 9.1.6. Decyzja zobowiązująca sprawcę do wyrównania ofierze szkód
 - 9.1.7. Bezpieczne usługi sprawiedliwości naprawczej
 - 9.1.8. Indywidualna ocena szczególnych potrzeb ofiar w zakresie ochrony
 - 9.1.9. Ochrona prywatności
 - 9.1.10. Szkolenia osób mających kontakty z ofiarami
- 9.2. Projekt uzupełnienia dyrektywy 2012/29/UE
- 9.3. Dyrektywa 2004/80/WE odnosząca się do kompensaty dla ofiar przestępstw
- 9.4. Środki ochrony w sytuacjach transgranicznych
 - 9.4.1. Dyrektywa 2011/99/UE w sprawie europejskiego nakazu ochrony
 - 9.4.2. Rozporządzenie (UE) nr 606/2013 sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony o charakterze cywilnym
- 9.5. Dyrektywa (UE) 2016/680 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowania przygotowawczego, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar

Część czwarta. MIĘDZYNARODOWE STANDARDY PRAW NIEKTÓRYCH OFIAR SZCZEGÓLNIE WRAŻLIWYCH

Rozdział 10. Ofiary pogwałceń międzynarodowego prawa praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego

- 10.1. Ofiary zbrodni podlegających kompetencji Międzynarodowego Trybunału Karnego
 - 10.1.1. Katalog zbrodni
 - 10.1.2. Prawa w postępowaniu
- 10.2. Podstawowe zasady Narodów Zjednoczonych dotyczące zadośćuczynienia i reparacji

Rozdział 11. Ofiary tortur

- 11.1. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania
- 11.2. Protokół fakultatywny do konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania
- 11.3. Dobrowolny Fundusz Narodów Zjednoczonych dla Ofiar Tortur

11.4. Europejska konwencja o zapobieganiu torturom oraz niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu

Rozdział 12. Ofiary terroryzmu

12.1. Dokumenty Narodów Zjednoczonych

12.2. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi

12.3. Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczące ochrony ofiar aktów terrorystycznych

12.4. Dyrektywa (UE) 2017/541 w sprawie zwalczania terroryzmu

Rozdział 13. Ofiary handlu ludźmi, zwłaszcza kobiety i dzieci

13.1. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji

13.2. Protokół fakultatywny do konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii

13.3. Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej

13.4. Protokół o zapobieganiu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniający konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej

13.5. Protokół przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej

13.6. Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi

13.7. Dyrektywa 2004/81/WE w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami

13.8. Dyrektywa 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar

Rozdział 14. Dzieci będące ofiarami przestępstw

14.1. Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka

14.2. Wytyczne Narodów Zjednoczonych dotyczące wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami i świadkami przestępstw są dzieci

14.3. Pornografia dziecięca w konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości

14.4. Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych

14.5. Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczące wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom

14.6. Dyrektywa 2011/93/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej

Rozdział 15. Kobiety jako ofiary przemocy

15.1. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet

15.2. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Rozdział 16. Ofiary przestępstw z nienawiści

16.1. Międzynarodowa konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej

16.2. Protokół dodatkowy do konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości dotyczący penalizacji czynów o charakterze rasistowskim lub ksenofobicznym popełnionych przy użyciu systemów komputerowych

16.3. Rekomendacja nr R (97)20 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie "mowy nienawiści"

16.4. Rekomendacja CM/Rec (2010)5 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie środków zwalczania dyskryminacji opartej na orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej

16.5. Decyzja ramowa Rady 2008/913/WSiSW w sprawie zwalczania pewnych przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków karnych

Rozdział 17. Ofiary z niepełnosprawnościami - konwencja Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych

Rozdział 18. Cudzoziemcy będący ofiarami niektórych przestępstw jako osoby wymagające szczególnego traktowania

18.1. Dyrektywa 2008/115/WE w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich

18.2. Dyrektywa 2013/33/UE w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona)

Rozdział 19. Ofiary korupcji, prania brudnych pieniędzy oraz fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi

19.1. Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji

19.2. Projekt dyrektywy w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi

Rozdział 20. W poszukiwaniu sprawiedliwości dla ofiar przestępstw

20.1. Sprawiedliwość, ale jaka?

20.2. Prawa ofiar versus prawa sprawców w procesie karnym

Część piąta. OFIARY PRZESTĘPSTW W POLSCE

Rozdział 21. Pokrzywdzony w publicznoskargowym procesie karnym

21.1. Pokrzywdzony, osoba najbliższa, strona zastępcza i strona nowa oraz inne podstawowe pojęcia

21.2. Uwzględnianie prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego przy jednoczesnym poszanowaniu jego godności

21.3. Prawo do informacji

21.4. Zawiadomienie o przestępstwie

21.5. Prawo do zaskarżenia decyzji o nieściganiu

21.6. Wniosek o ściganie

21.7. Prawo do tłumaczenia

21.8. Postępowanie mediacyjne

21.9. Pokrzywdzony jako świadek

21.10. Zwrot kosztów związanych z udziałem w postępowaniu

21.11. Nieodpłatna pomoc prawna

- 21.12. Prawa w postępowaniu przygotowawczym
- 21.13. Skarga subsydiarna
- 21.14. Prawa w postępowaniu sądowym
 - 21.14.1. Status procesowy
 - 21.14.2. Prawa oskarżyciela posiłkowego w razie wycofania aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego
 - 21.14.3. Pozostałe prawa oskarżyciela posiłkowego
 - 21.14.4. Pokrzywdzony nieposiadający statusu strony procesowej
 - 21.14.5. Konsensualne sposoby zakończenia postępowania karnego
 - 21.14.6. Postępowania odwoławcze
- 21.15. Udział przedstawiciela społecznego
- 21.16. Skarga na przewlekłość postępowania

Rozdział 22. Środki ochrony w postępowaniu karnym

- 22.1. Funkcja ochronna zatrzymania i środków zapobiegawczych
- 22.2. Świadek incognito, okazanie uniemożliwiającej identyfikację, anonimizacja danych o miejscu zamieszkania i o miejscu pracy oraz utajnienie zeznań
- 22.3. Przesłuchanie na odległość oraz pod nieobecność publiczności lub oskarżonego
- 22.4. Środki ochrony fizycznej

Rozdział 23. Środki specjalnej ochrony w postępowaniu karnym niektórych pokrzywdzonych szczególnie wrażliwych

- 23.1. Zatrzymanie i środki zapobiegawcze służące ochronie pokrzywdzonych przemocą w rodzinie oraz niektórych innych pokrzywdzonych szczególnie wrażliwych
- 23.2. Tryb przesłuchania niektórych małoletnich pokrzywdzonych i niektórych małoletnich świadków
- 23.3. Tryb przesłuchania i zasady postępowania z pokrzywdzonymi przestępstwami o charakterze seksualnym
- 23.4. O (nie)wdrożeniu instytucji indywidualnej oceny służącej ustaleniu szczególnych potrzeb ofiar w zakresie ochrony

Rozdział 24. Reakcje karne uwzględniające interesy pokrzywdzonego

- 24.1. Starania dotyczące naprawienia szkody
- 24.2. Porozumienie się w kwestii naprawienia szkody lub zadośćuczynienia
- 24.3. Środki kompensacyjne i obowiązki probacyjne o charakterze kompensacyjnym
 - 24.3.1. Bezpośrednia i pośrednia funkcja kompensacyjna prawa karnego
 - 24.3.2. Środki kompensacyjne
 - 24.3.3. Naprawienie szkody lub zadośćuczynienie jako warunek konsensualnego zakończenia postępowania karnego
 - 24.3.4. Obowiązki probacyjne o charakterze kompensacyjnym
 - 24.3.5. Konsekwencje niewykonania środków kompensacyjnych lub obowiązków probacyjnych o charakterze kompensacyjnym
 - 24.3.6. Zabezpieczenie majątkowe i egzekucja roszczeń zasądzonych na rzecz pokrzywdzonego
- 24.4. Nawiązki i świadczenia pieniężne orzekane na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej
- 24.5. Środki karne i obowiązki probacyjne o charakterze ochronnym
 - 24.5.1. Środki karne o charakterze ochronnym
 - 24.5.2. Obowiązki probacyjne o charakterze ochronnym
- 24.6. Funkcja ochronna środków zabezpieczających

- 24.7. Regulacje wykonawcze dotyczące skazanych o zaburzonych preferencjach seksualnych oraz niektórych innych ich kategorii
- 24.8. Europejski nakaz ochrony

Rozdział 25. Perspektywa pokrzywdzonego w procesie kryminalizacji i penalizacji

- 25.1. Kwestia wykonania niektórych zobowiązań międzynarodowych
 - 25.1.1. Tortury
 - 25.1.2. Terroryzm
 - 25.1.3. Handel ludźmi i niewolnictwo
 - 25.1.4. Seksualne wykorzystywanie małoletnich
 - 25.1.5. Przemoc wobec kobiet
 - 25.1.6. Przestępstwa z nienawiści
- 25.2. Niektóre nowe i zmodyfikowane typy przestępstw
 - 25.2.1. Poszerzenie katalogu przestępstw przeciwko wolności
 - 25.2.2. Przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego
 - 25.2.3. Ochrona interweniujących świadków
- 25.3. Zaostrzanie ustawowego wymiaru kary
 - 25.3.1. Populizm penalny - stała tendencja, która się nasila
 - 25.3.2. Wypadki komunikacyjne
 - 25.3.3. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności
 - 25.3.4. Stan zdrowia pokrzywdzonego jako dyrektywa wymiaru kary
 - 25.3.5. Inne przykłady nasilania represyjności polityki karnej
 - 25.3.6. Powrót do dyrektywy negatywnej prewencji generalnej
- 25.4. Zachowanie się pokrzywdzonego i jego karnomaterialne znaczenie
 - 25.4.1. Konkretnie rozwiązania Kodeksu karnego uwzględniające zachowanie się pokrzywdzonego
 - 25.4.2. Zachowanie się pokrzywdzonego jako samoistna dyrektywa wymiaru kary

Rozdział 26. Pokrzywdzony w postępowaniu prywatnoskargowym

- 26.1. Katalog przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego
- 26.2. Ingerencja prokuratora i jej następstwa
- 26.3. Akt oskarżenia oskarżyciela prywatnego
- 26.4. Posiedzenie pojednawcze versus postępowanie mediacyjne
- 26.5. Szczególne regulacje dotyczące zniesławienia i zniewagi

Rozdział 27. Pokrzywdzony w innych postępowaniach szczególnych

- 27.1. Postępowanie nakazowe
- 27.2. Postępowanie przyspieszone
- 27.3. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych

Rozdział 28. Pokrzywdzony w postępowaniu w sprawach nieletnich

- 28.1. Przedmiot i istota postępowania w sprawach nieletnich
- 28.2. Uprawnienia procesowe
- 28.3. Środki ochrony w postępowaniu
- 28.4. Postępowanie mediacyjne
- 28.5. Środki wychowawcze wobec nieletniego i zobowiązania rodziców na rzecz pokrzywdzonego

Rozdział 29. Specjalne środki ochrony przed sprawcami stwarzającymi zagrożenie dla innych osób

- 29.1. Postępowanie wobec niektórych osób z zaburzeniami psychicznymi
- 29.2. Przeciwdziałanie zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Rozdział 30. Cywilnoprawne instrumenty ochrony interesów ofiar przestępstw

- 30.1. Czyny niedozwolone
- 30.2. Ochrona dóbr osobistych
- 30.3. Zawiadomienie prokuratora
- 30.4. Zawiadomienie sądu opiekuńczego
- 30.5. Mediacja (ze szczególnym uwzględnieniem mediacji w sprawach rodzinnych)
- 30.6. Wzajemne uznawanie środków ochrony w sprawach cywilnych

Rozdział 31. Kompensata od państwa

- 31.1. Fundacja Pomocy Ofiarom Przestępstw - quasi-państwowy fundusz kompensacyjny
- 31.2. Państwowa kompensata przysługująca ofiarom niektórych czynów zabronionych

Rozdział 32. Pomoc i wsparcie

- 32.1. Sieć Pomocy Ofiarom Przestępstw
- 32.2. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej
- 32.3. Sektor pozarządowy
- 32.4. System wspierania ofiar przemocy w rodzinie
- 32.5. Ofiary handlu ludźmi
- 32.6. Cudzoziemcy-ofiary niektórych przestępstw jako osoby wymagające szczególnego traktowania
- 32.7. Ofiary tortur
- 32.8. Ofiary terroryzmu
- 32.9. Ofiary z niepełnosprawnościami

Konkluzja. Wiktymologia XXI w. wiktymologią praw ofiar

Bibliografia

Indeks rzeczowy